

ДО
Председателя на Научното жури
назначено със заповед
№ 3-РК-220 / 02.03.2016
на Ректора на НБУ
проф. д-р Пламен Бочков

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Мирян Стефанов Мирянов, Национална Художествена Академия,
професионално направление 8.2 Изобразително изкуство, външен член за НБУ

Дисертацията е на ЛУЛЗИМЕ НУРЕДИН ОСМАНИ, докторант на самостоятелна подготовка в докторската програма „Визуално-пластични изкуства“ в НБУ, професионално направление 8.2 Изобразително изкуство. Темата на дисертационния труд е „Физиономия, езотерично огледало на лицето в портрета“. Научен ръководител е доц. Михаил Чомаков.

Дисертационният труд се състои от 167 страници текст, библиография и 15 приложения (графики). Приложен е и автореферат.

Структура на дисертационния труд: увод, три глави, приложения. Използвани са 88 източника и 15 авторски портрета изпълнени в различни техники. Темата на докторантката е дисертабилна, интересна за целите на изобразителното изкуство и намиране на пътеки между различните религиозни общности.

В уводната част докторантката ни запознава със своята сфера на реализация и интересите, които са я довели до това изследване. Стремехът на докторантката да преодолее религиозните ограничения в изкуството я довеждат до търсене на възможните форми за изказ и сближаване с другите общности, което е и най-сериозната част от нейната докторантура.

ПЪРВА ГЛАВА – Цел и задачи на докторантурата

Догмата в мюсюлманската духовна общност, която забранява изобразяването на конкретни образи и лица довежда докторантката до идеята за използване на абстрактни форми в изкуството за постигане на философски внушения. Трудна от изследователска гледна точка и в същото време – водеща до внушения с други изразни средства в сферата на изкуството. Това е и голямата творческа цел на докторантката.

Изброените задачи са известни форми на композицията в изобразителното изкуство, но докторантката търси чрез тях да освети втория план на портрета. А именно чрез ефекти и техники асоциативно да внуши съответното съдържание.

За постигане на поставената цел докторантката прилага исторически, описателен, аналитичен и сравнителен методи. В методически план изследването се разгръща от частното към общото, правят се сравнения. Изследва и групира разнообразни познати форми на композицията.

Засегната е езотериката като необходима паралелна реалност. Тя е Път, водещ към ясно определена цел – духовното израстване на човека. Истината е независима от времето, културните епохи и религията.

Методите използвани през различните епохи са различни, но еднакво добри помощни средства. Но човек се чувства по-добре до системите и символите на историко-културната епоха, в която е израснал.

Основната задача на проучването е портретът със средствата на графичните компоненти в изкуството. Разгледани са исторически портрети от Гърция, Рим, Египет до Пикасо. Засегнати са и философски съждения на Тарковски, Плотин и др.

Разгледани са съвременните тенденции представени от изкуството на Кандински, Мондриан и други.

Повлияна от Рембранд и Пикасо докторантката се опитва да съчетае душевната реалност и необичайното извеждане на портрета. Засегнати са работата и влиянието на творци от албански произход като Фатмир Крипта и Хайнуш Исени.

ВТОРА ГЛАВА – Философско-естетичните размери на портрета и неговото разширяване в света на художника

Обърнато е внимание на положителното изразяване, положителната самота, святост и езотериката на портрета. Пътят до истината в паралелната реалност трябва да се извърви самостоятелно от всеки човек. Докторантката ползва многобройни примери на поети, мислители (*Ибн Араби, Накши Акирмани и др.*), религиозни съждения.

Разгледани са историческото развитие на печата и множество познати графични техники.

Разгледани са работите на редица известни европейски художници, както и художници от общността на докторантката.

ТРЕТА ГЛАВА – Индивид и портрет – две паралелни лица на реалността

Тук докторантката ни предлага примери за прилагането на описаните методи и средства чрез нейни авторски работи. Приложени са 15 графики в различни техники. Чрез графични изразни средства на преден план е изведена езотеричната физиономия на портрета.

Благородната идеята на докторантката е „да пренесе художественото здраве в общественото здраве“. За тази цел щеше да е прекрасно ако беше проучила по-подробно и езотеричното в други религии и духовни учения. Това е ролята на научното послание, което щеше да допринесе за по-качествено и обширно покритие на научния труд. Научният ръководител на докторантката доц. Михаил Чомаков е автор с доказано присъствие и можеше да насочи докторантката и в тази насока.

Коректно са цитирани източниците използвани в докторантския труд. Особено важен е не само събирателния момент, а най-вече изводите с цел приложимост.

ЗАБЕЛЕЖКИ

- Липсва текст в съдържанието на научния труд (пример: Глава 1, 13.1);
- Няма заключение и изводи на отделните глави;
- Описанието на техниките е обременяващо и не допълва качеството на научния труд;
- Липсата на допълващ визуален материал в проучването е сериозен пропуск за научен труд в сферата на изкуството;
- Липсва паралел с други религии, което ограничава пълнотата на научния труд;
- Допуснати са множество граматически и стилистични грешки. Обяснимо, тъй като българският език не е роден за докторантката, но това е показател за вложеното старание при организацията и презентацията на научния труд;
- Няма изведени, ясно формулирани и декларирани приноси на научния труд;
- Докторантката не е посочила да има публикации по темата, участия в научни конференции, участия в изложби;
- Не са спазени изискванията за форматиране на научния труд, което допълнително увеличава обема на разработката без да се повишава количествено съдържанието (*примери на стр. 36, 40, 59, 67, 110, 120, 126*), липсва индексация на графиките;
- Авторефератът не отговаря на нормативните изисквания, както и на съдържанието на научния труд;
- Не е представен протокол от обсъждане на труда от съответното звено на НБУ.

Това ми дава основание да считам, че докторантката няма достатъчно качества за извеждане на заключения, приноси и самостоятелна научна работа.

Убеден съм, че трудът не покрива изискванията за качествен дисертационен труд и ми дава основание да предложа на уважаемото Научно жури да НЕ ПРИСЪЖДА на докторантката Лулзиме Нуредин Османи образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност 8.2 Изобразително изкуство.

16 Май 2016 г.

гр. София

.....
Доц. Мирян С. Мирянов